

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2023. március 20.
(OR. en)

7587/23

COSCE 5
COPS 148
CFSP/PESC 470
COEST 216

AZ ELJÁRÁS EREDMÉNYE

Küldi: a Tanács Főtitkársága

Címzett: a delegációk

Előző dok. sz.: 7256/23

Tárgy: Az EBESZ-en belüli uniós prioritások
– A Tanács következtetései (2023. március 20.)

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak az EBESZ-en belüli uniós prioritásokról szóló tanácsi következtetéseket, a Tanács által a 2023. március 20-án tartott 3941. ülésén jóváhagyott formában.

A Tanács következtetései az EBESZ-en belüli uniós prioritásokról

Az európai biztonságot érintő kihívások

1. Oroszország semmibe vette azokat az alapvető normákat, elveket és kötelezettségvállalásokat, amelyekre az európai biztonság épül, amikor – Belarusz bűnrészességével – provokáció nélkül indokolatlan és jogellenes agresszív háborút indított Ukrajna ellen. Ezeket az elveket az ENSZ Alapokmánya és az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (EBESZ) alapító dokumentumai, többek között a Helsinki Záróokmány és a Párizsi Charta rögzítik. Ezek az elvek nem képezhetik sem alku, sem pedig felülvizsgálat vagy újraértelmezés tárgyát, annak ellenére sem, hogy Oroszország évek óta próbálja őket aláásni, többek között a 2008-ban Grúziában és 2014-ben Ukrajnában elkövetett cselekményekkel. Ukrajna biztonsága Európa biztonsága. Az Európai Unió egységesen kiáll Ukrajna és népe mellett mindaddig, amíg az szükséges.

Az EBESZ szerepe a biztonság terén az EBESZ-térségben

2. Az EBESZ Miniszteri Tanácsának 2022. decemberi ülésén a résztvevő államok megerősítették, hogy az EBESZ továbbra is az európai biztonságot szabályozó alapvető jogi aktusok és értékek egyik öre, hogy továbbra is egyedülálló platformot biztosít a mindhárom dimenzióra kiterjedő, a biztonsági kérdésekről folytatott átfogó megbeszélésekhez, valamint hogy jelentős és egyedülálló eszköztárral rendelkezik a konfliktusmegelőzés és -rendezés terén. A Helsinki Záróokmány és a Párizsi Charta alapelveit és az azokban foglalt kötelezettségvállalásokat nem lehet addig megfelelően megóvni, amíg véget nem ér Oroszország agresszív háborúja és helyre nem áll Ukrajna szuverenitása és területi integritása az ország nemzetközileg elismert határain belül.

3. A részt vevő államok közel felét képviselő, valamint pénzügyi és emberi erőforrásainak mintegy 60%-át biztosító EU és az uniós tagállamok az EBESZ elkötelezett támogatói. Az EU kül- és biztonságpolitikára vonatkozó globális stratégiája¹, az EU szabályokon alapuló multilateralizmushoz való hozzájárulásának erősítéséről szóló közös közlemény² és a stratégiai iránytű³ is az EU és az EBESZ közötti együttműködés megerősítését javasolja. Az EBESZ-nek nyújtott uniós támogatás az EU hatékony multilateralizmus iránti szilárd elkötelezettségén alapul, amely a jogállamiság és a nemzetközi jog – többek között az emberi jogok és a nemzetközi humanitárius jog – tiszteletben tartásán nyugszik. A globális béke és biztonság megőrzésének legjobb módja továbbra is a közös szabályokon alapuló hatékony multilateralizmus, valamint az emberi jogok és az alapvető szabadságok, a demokrácia és a jogállamiság védelme.
4. A Tanács elismerését fejezi ki az EBESZ jelenlegi és korábbi soros elnökeinek az arra irányuló erőfeszítéseikért, hogy vezessék a szervezetet ebben a nehéz időszakban, amikor Oroszország – megsértve az EBESZ alapelveit – agresszív háborút indított Ukrajna ellen, és akadályozta az EBESZ működését. A helyzet ellenére az EBESZ továbbra is elkötelezett maradt értékei mellett, és továbbra is fontos eredményeket ért el, például aktiválta a moszkvai mechanizmust, megrendezte az emberi dimenzióról szóló varsói konferenciát 2022-ben, elindította az Ukrajnát támogató programot és számos más projektet. A Tanács továbbá nyugtázza és támogatja az EBESZ, annak Főtitkársága és főtitkára, a helyszíni missziók és az autonóm intézmények – a Demokratikus Intézmények és Emberi Jogok Hivatala (ODIHR), a nemzeti kisebbségi főbiztos és a médiaszabadsággal foglalkozó képviselő –, valamint az EBESZ Parlamenti Közgyűlésének erőfeszítéseit, továbbá üdvözli az EBESZ dushanbei Határigazgatási Személyzeti Kollégiumának és az EBESZ bishkeki akadémiájának munkáját.

¹https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/eugs_review_web_0.pdf

²https://eeas.europa.eu/sites/default/files/en_strategy_on_strengthening_the_eus_contribution_to_rules-based_multilateralism.pdf

³<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7371-2022-INIT/hu/pdf>

5. A Tanács sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az EBESZ ukrajnai különleges megfigyelő missziója, az ukrajnai projektkoordinátor, valamint a gukovói és donecki orosz ellenőrzőpontokon működő EBESZ megfigyelő misszió tevékenységét fel kellett függeszteni, mivel Oroszország nem csatlakozott a megbízatásuk meghosszabbítására vonatkozó konszenzushoz. A Tanács megismétli az EU arra irányuló határozott felszólítását, hogy Oroszország haladéktalanul és feltétel nélkül engedje szabadon az EBESZ ukrajnai különleges megfigyelő missziójának három, illegálisan fogva tartott alkalmazottját, és hogy az EBESZ ukrajnai különleges megfigyelő missziójának páncélozott járműveit juttassa vissza jogos tulajdonosaiknak.
6. A Tanács mély sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy Oroszország obstruktív fellépései miatt a moldovai EBESZ-misszió megbízatását csak hat hónappal lehetett meghosszabbítani az EBESZ résztvevő államai által a 2006. évi brüsszeli Miniszteri Tanács ülésén meghatározott rendes egyéves időszak helyett. A Tanács a misszió megbízatásának a szokásos időszakra történő meghosszabbítására szólít fel.
7. A Tanács felszólítja az EBESZ-ben részt vevő valamennyi államot, hogy biztosítsák az EBESZ költségvetésének időben, megfelelő erőforrásokkal történő elfogadását – figyelembe véve a szervezet növekvő költségeit, különösen a jelenlegi magas inflációval összefüggésben –, annak lehetővé tétele érdekében, hogy az EBESZ mindhárom dimenzióban hatékonyan működhessen. Döntő fontosságú, hogy az autonóm intézmények, a Titkárság és a helyszíni missziók mind megfelelő finanszírozásban részesüljenek megbízatásuk teljesítése érdekében. A Tanács elismerését fejezi ki azoknak az államoknak, amelyek – megfelelő határozat hiányában – költségvetésen kívüli forrásokkal járulnak hozzá az EBESZ cselekvési képességének megőrzéséhez. Az EBESZ-költségvetés jóváhagyási folyamatának több mint egy éve tartó blokkolása súlyosan akadályozta az EBESZ és intézményei működési kapacitását.
8. A Tanács mély sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy – Oroszország eddigi obstruktív hozzáállása miatt – az EBESZ Miniszteri Tanácsa nem tudott konszenzusra jutni a 2024. évi soros elnöki tisztség betöltéséről.

9. A Tanács üdvözli, hogy az EBESZ folyamatosan támogatja Ukrajnát, és hogy létrejött az EBESZ Ukrajnát támogató programja az ukrán intézmények és civil társadalmi szervezetek rezilienciájának megerősítése érdekében. Az EU és tagállamai jelentős mértékben hozzájárulnak ehhez a költségvetésen kívüli kezdeményezéshez. A Tanács üdvözli továbbá, hogy 2022-ben két alkalommal is sor került a moszkvai mechanizmus aktiválására a nemzetközi humanitárius jog és az az emberi jogok nemzetközi joga megsértése, háborús bűncselekmények és az emberiség elleni bűncselekmények miatt, amelyeket Oroszország Ukrajna elleni agresszív háborújával összefüggésben követtek el. A moszkvai mechanizmus keretében végrehajtott két misszió, valamint a Demokratikus Intézmények és Emberi Jogok Hivatala által készített jelentések megállapításai alapvető fontosságú hozzájárulást képeznek a tények abból a célból történő összegyűjtéséhez és elemzéséhez, hogy azokat olyan elszámoltathatósági mechanizmusok elé lehessen terjeszteni, amelyek joghatósággal rendelkeznek vagy a jövőben joghatósággal rendelkezhetnek.

Az EU prioritásai az EBESZ-ben

10. A Tanács elkötelezett amellett, hogy az európai biztonsági rend egyik pilléréként megőrizze az EBESZ-t, és hogy biztosítsa a Helsinkai Záróokmány, a Párizsi Chartának és az EBESZ egyéb alapelveinek és kötelezettségvállalásainak való megfelelést. Az EU továbbra is támogatni fogja az EBESZ Titkárságának, intézményeinek és helyszíni műveleteinek tevékenységeit az egész EBESZ-térségben. Ezzel egyidejűleg az EU aktívan hozzá fog járulni az EBESZ elveinek érvényre juttatásához és kötelezettségvállalásainak végrehajtásához mindhárom dimenzióban, beleértve az EBESZ szerepét a korai előrejelzésben, a konfliktusmegelőzésben és -rendezésben, a béke és a biztonság helyreállításában, a konfliktus utáni rehabilitációban, az együttműködés előmozdításában, valamint a nőkkel, a békével és a biztonsággal kapcsolatos menetrend tekintetében. E célból az EU:
11. ***Folytatni fogja az EBESZ által a biztonság tekintetében betöltött szerep helyreállítására irányuló erőfeszítéseket:***
- Továbbra is elő fogja mozdítani az ENSZ Alapokmányán és a Helsinkai Záróokmányban foglalt tíz elven alapuló, szabályokon alapuló nemzetközi rend támogatását, tekintettel arra, hogy az Oroszországi Föderáció folyamatosan megsérti a nemzetközi jogot, valamint az EBESZ elveit és kötelezettségvállalásait. Sajnálattal állapítjuk meg, hogy az EBESZ kötelezettségvállalásainak és szabályainak az Oroszországi Föderáció általi folyamatos megsértése megnehezíti a szervezet rendes munkáját.

- Biztosítani fogja, hogy Oroszország Ukrajna elleni háborúja továbbra is az EBESZ munkájának középpontjában maradjon mindaddig, amíg Oroszország folytatja agresszióját, amely közvetlen támadást jelent az európai biztonsági rend ellen, aláásva ezzel az európai és globális biztonságot és stabilitást.

12. ***Támogatni és erősíteni fogja az EBESZ kapacitásait és helyszíni tevékenységeit az egész EBESZ-térségben:***

- Továbbra is fel fogja használni az EBESZ valamennyi eszközét az Oroszország által az EBESZ más részt vevő államaival szemben elkövetett agressziók kezelésére.
- Tekintettel Oroszország Ukrajna elleni, eszkalálódó agresszív háborújára, támogatni fogja az EBESZ-t abban, hogy hozzájáruljon a nemzetközi jog súlyos megsértése miatt, a háborús bűncselekményekért és atrocitásokért, valamint az emberi jogok megsértéséért való teljes körű elszámoltathatóság biztosítására irányuló erőfeszítésekhez.
- Biztosítani fogja Ukrajna támogatását az EBESZ Titkársága által – többek között az Ukrajnát támogató programon keresztül – és az autonóm intézmények által végzett munka révén.
- Változatlanul támogatni fogja az EBESZ szerepét a Dél-Kaukázusban és a Moldovai Köztársaságban fennálló, elhúzódó konfliktusok kezelésében azzal a céllal, hogy fenntartható politikai megoldások szülessenek, összhangban a nemzetközi joggal, valamint az EBESZ elveivel és kötelezettségvállalásaival. Az EBESZ-nek ezentúl is képesnek kell lennie arra, hogy támogatást nyújtson az azt igénylő valamennyi részt vevő állam számára.
- Kiemelt figyelmet fog fordítani az EBESZ-missziók és megbízatásuk folytonosságának biztosítására, beleértve az EBESZ moldovai köztársasági missziójának 2023 júniusán túli meghosszabbítását, tekintettel arra, hogy e missziók létfontosságú szerepet játszanak a konfliktusok enyhítésében, a kapacitásépítési intézkedésekben és a humánerőforrás-képzésben.
- Azon fog munkálkodni, hogy az EBESZ megőrizze a békéről és biztonságról folytatott párbeszéd platformjaként betöltött szerepét, az EBESZ elvei és kötelezettségvállalásai alapján, továbbá együtt fog működni a régió országaival az EBESZ-nek a regionális biztonsághoz való jövőbeli hozzájárulását illetően.

- A jövőben is elő fogja mozdítani az EBESZ nyugat-balkáni és keleti szomszédságbeli – az EBESZ régióbeli helyszíni missziói, valamint az EBESZ Titkárságának és intézményeinek munkája révén megvalósuló – szerepvállalását, adott esetben a vonatkozó bővítési prioritásokkal összhangban, többek között a jogállamiság, a Demokratikus Intézmények és Emberi Jogok Hivatala választási megfigyelési ajánlásainak nyomon követése, a véleménynyilvánítás szabadsága, a tömegtájékoztatás szabadsága, a vallás és meggyőződés szabadsága, valamint a korrupció és a szervezett bűnözés elleni küzdelem tekintetében.
- Ösztönözni fogja a szinergiákat az EBESZ közép-ázsiai szerepvállalásával, és elő fogja mozdítani ezt a szerepvállalást, különös tekintettel a regionális biztonságra és rezilienciára, a transznacionális fenyegetések megelőzésére és az ellenük való fellépésre, a nők és a lányok társadalmi szerepvállalásának növelésére, az éghajlatváltozás kezelésére, a kiberbiztonságra, valamint a fenntartható konnektivitás különböző ágazataira, a Global Gateway stratégiában meghatározottak szerint.
- Folytatni fogja az együttműködést az EBESZ földközi-tengeri és ázsiai együttműködési partnereivel, mivel az EBESZ-régió biztonsága elválaszthatatlanul kapcsolódik a szomszédai biztonságához, és a biztonság a politikai-katonai, a gazdasági, a környezetvédelmi, valamint az emberi dimenzióról folytatott párbeszéd és az e dimenziókban folytatott együttműködés révén – a biztonsági kihívásokat közösen kezelve – erősíthető.

13. ***Biztosítani fogja az EBESZ valamennyi elvének és kötelezettségvállalásának érvényre juttatását, illetve végrehajtását mindhárom dimenzióban:***

- Ösztönözni fogja az EBESZ átfogó eszköztárának a teljes konfliktusciklusra és mindhárom dimenzióra kiterjedő végrehajtására irányuló politikai akaratot és jóhiszeműséget. Különös figyelmet fog fordítani a nőkkel, a békével és a biztonsággal kapcsolatos menetrend végrehajtására, valamint az emberkereskedelem elleni küzdelemre.
- Szorgalmazni fogja a politikai-katonai területtel kapcsolatos kötelezettségvállalások és kötelezettségek maradéktalan teljesítését. Az EU szorosan együtt fog működni az EBESZ-szel a transznacionális biztonsági fenyegetések és kihívások kezelése terén is.

- Teljes mértékben ki fogja használni a gazdasági és környezeti dimenzióban, mint bizalomépítő eszközben, valamint a felelősségteljes kormányzás előmozdítását és a lakosság jóllétének erősítését szolgáló fontos eszközben rejlő lehetőségeket.
- Továbbra is támogatni fogja a környezetkárosodás, az éghajlatváltozás és a biológiai sokféleség csökkenése összefüggésrendszerének kezelése, valamint az említett összefüggésrendszer biztonságra gyakorolt hatásának, mint a fenyegetéseket megsokszorozó tényezőnek a kezelése érdekében az EBESZ keretében végzett alapvető fontosságú munkát, többek között azáltal, hogy támogatja a részt vevő államokat a vonatkozó miniszteri tanácsi határozatok – különösen az éghajlatváltozás okozta kihívások kezelésére irányuló együttműködés megerősítéséről szóló, mérföldkőnek számító 2021. évi 3/21. sz. stockholmi határozat – végrehajtásában.
- Hangsúlyozni fogja az emberi dimenzió kulcsfontosságú szerepét az EBESZ átfogó biztonsági koncepciójának megvalósításában, és szorgalmazni fogja, hogy valamennyi résztvevő állam – az emberi jogok jogának maradéktalan betartása mellett – teljes mértékben hajtsa végre az emberi dimenzió tekintetében tett valamennyi kötelezettségvállalást, valamint szorgalmazni fogja a demokratikus intézmények, a jogállamiság, a nemek közötti egyenlőség megerősítését, valamennyi nő és lány társadalmi szerepvállalásának megerősítését, továbbá valamennyi emberi jog tiszteletben tartását, védelmét és érvényesítését, beleértve a nemzeti kisebbségekhez tartozó személyek jogait is.
- Továbbra is szorgalmazni fogja a több dimenzióra kiterjedő együttműködést ezekben a témákban. Különös figyelmet fog fordítani a nőkkel, a békével és a biztonsággal kapcsolatos menetrend végrehajtására, a civil társadalommal való együttműködésre, a véleménynyilvánítás szabadságának előmozdítására, mind online, mind offline, a tömegtájékoztatás szabadságára és az újságírók biztonságára, az emberkereskedelem elleni küzdelemre, valamint a konfliktushelyzetekhez kapcsolódó szexuális erőszak megelőzésére és kezelésére. Az EU ösztönözni fogja a fiatalok részvételét az EBESZ tevékenységeiben és folyamataiban.
- El fogja mélyíteni az Állandó Tanács 1039. sz. határozatával létrehozott informális munkacsoportban a kiberbiztonság és azt IKT-biztonság terén folytatott együttműködést, különösen a bizalomépítő intézkedésekre irányuló fokozott uniós szerepvállalás révén.

- Továbbra is támogatni fogja az emberi dimenzióval kapcsolatos események rendszeres megrendezését, beleértve a biztonság emberi jogi vetületének integrálásával foglalkozó találkozókat is, amelyek a fő platformokként szolgálnak az EBESZ-térségben az emberi jogok és az alapvető szabadságok helyzetének megvitatására és az emberi dimenzióval kapcsolatos kötelezettségvállalások végrehajtásának a civil társadalom képviselőivel való értékelésére.

14. ***Meg fogja erősíteni az EBESZ hatékonyságát:***

- Támogatni fogja a szervezet megfelelő működését, és reflexiót folytat majd arról, hogy miként lehet fellépni az obstrukció, valamint a konszenzusos döntéshozatalt előíró szabállyal való visszaélések ellen.
- Az együttműködés észszerűsítése és további szinergiák keresése érdekében – különösen a helyszíni tevékenységek szintjén – változatlanul igénybe fogja venni az olyan platformokat, mint az EU és az EBESZ közötti magas szintű párbeszéd és a végrehajtási szintű találkozók.
- Továbbra is támogatni fogja a Titkárság és a helyszíni missziók megbízatását és munkáját a gazdasági és környezeti dimenzió terén.
- Továbbra is támogatni fogja az autonóm intézmények (a Demokratikus Intézmények és Emberi Jogok Hivatala, a nemzeti kisebbségi főbiztos és az EBESZ médiaszabadsággal foglalkozó képviselője) és a helyszíni missziók arra irányuló megbízatását és munkáját, hogy támogassák az EBESZ kötelezettségvállalásainak a résztvevő államok általi végrehajtását, többek között az EBESZ Demokratikus Intézmények és Emberi Jogok Hivatala választásokkal kapcsolatos átfogó tevékenységeinek a bevált gyakorlatok cseréje révén történő támogatása révén. A korai előrejelzéshez való hozzájárulás, valamint a konfliktusok hatékony megelőzésének és fenntartható megoldásának biztosítása érdekében az EU továbbra is támogatni fogja az EBESZ Demokratikus Intézmények és Emberi Jogok Hivatala arra irányuló megbízatását, hogy segítse a résztvevő államokat emberi jogi kötelezettségeik teljesítése, a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos kötelezettségvállalásaik betartása, valamint a tolerancia és a megkülönböztetésmentesség előmozdítása terén.
- Változatlanul fontosnak tartja a nemzeti kisebbségi főbiztos megbízatását, különös tekintettel a nemzeti kisebbségekhez tartozó személyeket érintő feszültségekkel kapcsolatos korai előrejelzésre és korai fellépésre.

- Továbbra is támogatni fogja az EBESZ médiaszabadsággal foglalkozó képviselője megbízatását egyrészt a tömegtájékoztatás terén tapasztalható fejleményeknek a korai előrejelző funkció részeként végzett megfigyelése terén, másrészt a részt vevő államok abban való segítése terén, hogy betartsák a véleménynyilvánítás és a tömegtájékoztatás szabadságával kapcsolatos kötelezettségvállalásaikat, mind online, mind offline. Ez magában foglalja az újságírók biztonságának garantálására irányuló erőfeszítéseket is.
15. A Tanács ismételten hangsúlyozza az EU elkötelezettségét az EBESZ-szel mint az európai, euroatlanti és eurázsiai biztonságról folytatott politikai és szakpolitikai párbeszéd átfogó és inkluzív platformjával való együttműködés, valamint a bizalomnak a biztonság helyreállítása és az EBESZ közös elveinek és kötelezettségvállalásainak tiszteletben tartása révén történő kiépítése iránt. A Tanács újólág megerősíti az EU elkötelezettségét az EBESZ további politikai és pénzügyi támogatása iránt. Az EU és az EBESZ közötti együttműködés és párbeszéd minden lehetséges területen és szinten folytatódni fog.
-